

ממה מורכב העולם?

חשיפה למערכי הכוחות הקיימים בעולם

מי בעלי הכוח

מטרה: נחשף להגדרה של המושג יחסי כוחות ולמושגים נוספים שנגזרים ממנה

שם מתודה:

משחק פתיחה: חתול ועכבר

גוף המתודה:

בוחרים נציג אחד מהקבוצה שיהיה העכבר ומטרתו לברוח מהחתול, הנציג השני הוא החתול שמטרתו לתפוס את העכבר. מטרת שאר הקבוצה הוא לעזור לעכבר לברוח מהחתול ע"י סגירת מעגל עם הידיים, נקודת המוצא של העכבר היא בתוך המעגל ונקודת המוצא של החתול הוא מחוץ למעגל.

שם מתודה:

תערוכה תמונות – תמונות מספרות

גוף המתודה:

נתלה על הקירות תמונות שונות, לצד כל תמונה נתלה דף לבן.

נבקש מהחניכים להסתובב בין התמונות, להתעמק ולרשום מושגים שעולים מהן.

התמונות הן: הורה וילד, חייל ומפקד, המהפכה הצרפתית, מאבק השחורים, שוטר ואזרחי, ממשלה ולהט"ב, מדריך חניך, מורה ותלמיד

דיון:

נערוך דיון:

· מה ראיתם בתמונות?

· מה משותף לתמונות?

· אילו מערכות יחסים יש בתמונות?

· מהם יחסי כוחות?

דיון:

1. נקרא את ההגדרה: "היכולת של גורמים בעלי עוצמה לממש את רצונותיהם על פני רצונם של אחרים,

חלשים יותר".

- במילים שלכם, מה זה יחסי כוחות במציאות שלנו היום?
- איזה יחסי כוחות יש בתמונות? האם זה תמיד רע/טוב?
- למה יש יחסי כוחות? מה מניע אותם?
- האם יכול להיות מצב שלא יהיו בו יחסי כוחות? (מצב אחר- מתח, חוסר קשר) (פוקו טען שיחסי כוח הם יחסים של כוח והתנגדות. כלומר, במקום שאין בו התנגדות, אין למעשה יחסי כוח.)
- האם למערכי הכוחות יש השפעה על הסביבה? ואם כן, איזו השפעה?

למדריך/ה – ננסה לחתור עם החניכים להבנה שיש השפעות כוח שלילי וכוח חיובי .

חלק ב' - מבחן המציאות

מטרה: נבחן יחסי כוחות שונים בחברה הישראלית

שם מתודה:

מולקלות לחלוקה לקבוצות:

כל פעם המדריך/ה אומר מספר אחר, והחניכים צריכים להתחלק לקבוצות ע"פ המספר. מטרת המשחק היא ליצור שלוש קבוצות מעורבות.

שם מתודה:

בוחנים מציאות

גוף המתודה:

מחלקים את הקבוצה ל-3 קבוצות, כל קבוצה קטנה מקבלת כתבה אקטואלית על מערכי הכוחות בארץ (מחאת הנכים, נישואין חד מיניים, מעמד הנשים)

דיון בתוך הקבוצה: בכרטיסיה

קבוצה יקרה, קיבלתם כתבה שמתארת אוכלוסיה שנתונה בתוך מערך כוחות מסויים. עליכם לנתח את המדובר בכתבה ביחס למושגים שנגענו בהם סביב התמונות.

– על מה הכתבה מדברת?

– מהם מערכי הכוחות בכתבה? מה האינטרס שיש לכל קבוצה?

– מיהו בעל הכוח ומי המוחלש?

– מהי תקרת הזכוכית של אותה הקבוצה? מה ההסללה שהיא חווה?

חוזרים למליאה וכל קבוצה מציגה את הכתבה והתשובות שלה.

דיון:

נחזור למליאה לדיון:

- האם חשוב שיהיו מערכי כוחות? אם כן, למה?
- למה לדעתכם העולם בנוי ממערכי כוחות?
- האם יש רק מערכי/יחסי כוחות שהם מחלישים? אם לא איזה?
- מערכי/יחסי הכוחות קבועים או שיכולים להשתנות?

חלק ג' - מרפקים

מטרה: נדון באחריות שיש לנו כלפי יחסי הכוחות, בזיהוי של המצב ותגובה

שם מתודה:

נקרא ונשמע יחד את השיר "מרפקים" של טונה

דיון:

דיון:

- על מה השיר מדבר?
- איזה מערך כוחות יש בשיר?
- מה המרפקים תיארו בשיר?
- האם לדעתכם אפשר להתקדם בלי "לתקוע מרפקים"?
- למה האבא שאל בשיר "אפשר לחיות עם זה?" מה זה אומר על החברה שלנו?

סיכום:

אנחנו נתקלים בחיינו במערכי כוח כל הזמן בבית, בתנועה, בבית הספר, עם החברים, ובחברה הישראלית. מערכי כוח קורים בחברה סביבנו כל הזמן ובונים את עולמנו. האם הדרך הטבעית היא דווקא דרך מערך כוחות מחליש? ומה המשמעות של מערכי הכוחות בחיינו?

זה סביבנו תמיד, אם נצליח לראות את יחסי הכוחות סביבנו תהייה לנו הבנה טובה יותר של המצבים בהם אנו נתקלים. המטרה היא לפתח ראייה ביקורתית ולהצליח להבין סיטואציות ותופעות בחברה לעומקן.

נספח:

[נספחים](#)

[נספחים](#)
